

Stelling:

Inspanningen om innovatie in de landbouw door te voeren moeten niet gericht zijn op pioniers maar op vroege volgers

stelling

>> Koen Knol, Syntens

'Pioniers kunnen nieuwe dingen tot stand brengen, maar hebben vaak weinig geld. Volgers kijken eerst om zich heen en ondernemen pas actie als ze meer gezien en vergeleken hebben. Zij zijn niet bereid veel risico te nemen. Je kan in beide groepen wel investeren. Bij de pioniers heb je het risico van afbreuk, maar bij een doorbraak is het kassa. Wat de volgers doen heeft minder impact als je kijkt naar vernieuwing. Daarom zet ik toch in op de pioniers. Alleen dan heb je kans op radicale innovaties. Als je echte vernieuwing wilt moet je dus inzetten op de pioniers. Dan komen de volgers vanzelf.'

>> Jan van Vliet, LNV, directie Kennis

'Je moet de inspanningen op beide groepen richten, zowel op de koplopers als ook op de volgers. Een pionier noem ik iemand die de fantastische ideeën van de Willie Wortels omzet in de praktijk, iemand die dat technisch en economisch aandurft. Ideeën zijn er altijd wel genoeg, het gaat erom het concept neer te zetten met alle risico's die daarbij horen. Dat doen de pioniers. Maar daarna moet je ook na enige tijd de volgers stimuleren, anders komen de concepten nog niet verder. Dat kan door ervaringen en nieuwe inzichten van de koplopers te verspreiden en door stimulansen in de vorm van subsidies of fiscale regelingen.'

>> **Luuk Hans, directeur Rabo Groen Fonds**

'Vanuit financieringsoptiek ben ik geneigd 'ja' te zeggen. De echte ontwikkelaar is vaak niet degene die een innovatie op de markt kan brengen. De pionier is vaak heel creatief en slim, ziet wat heel anders kan. Maar vanuit zijn kunnen is hij vaak niet degene die platvloers kan verkopen. Dat is de tragiek van de ontwikkelaar. Voor succes in innovatie geloof ik eerder in vroege volgers die de marktkansen zien.'

>> **Bram Bos, Universiteit van Amsterdam en Wageningen UR**

'In veel van onze projecten richten we ons op de vroege volgers. Wil je een omslag in de landbouw bereiken dan moet je hen laten experimenteren en kennis laten maken met allerlei ideeën, zodat ze de vertaalslag kunnen maken naar hun eigen context en praktijk. Daarmee zijn ze net zo goed innovatief bezig. Vroege volgers zijn dan ook geen slaafse volgers. Innovatie is veel meer dan een idee of een techniek. Om een innovatie aan te laten slaan moet meestal ook de praktische en institutionele context veranderen. Innovatiekracht zit dan ook in slimme combinaties en het wegwerken van belemmeringen. Pas door anderen te confronteren met een idee merk je wat de zwakke en sterke kanten van het idee zijn. Daarvoor moet je de pionier, de eigenwijze eenling die de innovatie bedenkt, wel weten te verbinden met de vroege volgers.'

>> **Herman Snijders, LNV, directie Landbouw**

'De innovaties zelf zijn afhankelijk van de pioniers. Zij beginnen ook wel zonder overheidssteun, maar moeten niet gehinderd worden door een overheid die allerlei eisen stelt. Je hoort ook wel dat ze experimenteer-ruimte moeten krijgen, maar dat is lastig. Al die randvoorwaarden zijn er natuurlijk niet voor niets. Een innovatieregeling helpt dan wel, waarbij je ruimte laat voor initiatief bij de ondernemers en waarbij deskundigen beoordelen of het geld niet over de balk wordt gesmeten. Als je het hebt over implementatie, dus een bredere invoering van de innovatie,

dan moet je inderdaad niet alleen de voorlopers bereiken, maar vooral de vroege volgers. Daarvoor kun je stimuleringsregelingen inzetten. Ik heb het dan wel over innovaties die maatschappelijke randvoorwaarden invullen. Bij innovaties waar alleen de kostprijs omlaag gaat, is stimuleren niet nodig. Daarnaast is het goed als overheid te kijken of allerlei regelingen en steunmaatregelen stimulerend genoeg zijn voor innovaties.'

>> **Peter van Baalen, Erasmus Universiteit Rotterdam**

'Ik ben het grotendeels met de stelling eens. Natuurlijk zijn pioniers belangrijk, maar het gevaar is groot dat wat zij doen vrij geïsoleerde acties blijven van enkele mensen. Voor de brede implementatie van een innovatie heb je een zekere kritische massa nodig. De vroege volgers dragen als het ware de innovatieve ideeën van de pionier naar de kritische massa toe en vormen hiermee een cruciale schakel. Als vroege volgers de innovatie adopteren, elimineren zij kinderziekten en andere tekortkomingen uit de innovatie en maken die daardoor beter toepasbaar voor het brede gebruik.'

>> **Anton Stokman, melkveehouder**

'Als je echt innovatie wilt stimuleren dan moet je niet bij de vroege volgers zijn, want dan is de innovatie al in praktijk te brengen. Je kunt beter de pioniers helpen. Het is natuurlijk belangrijk dat er ideeën zijn, maar die komen meestal wel. Mijn ervaring is dat de lastigste stap is om daarna de juiste mensen te vinden om je ideeën te toetsen. Daarmee bedoel ik dat je mensen nodig hebt die op andere terreinen deskundig zijn. Je hebt ze nodig om te kijken of je plan haalbaar is en wat er moet gebeuren om het te realiseren. Die mensen zijn soms best moeilijk te vinden als je ze niet in je eigen netwerk hebt. Zodra je de kans of innovatie eenmaal goed kan beschrijven, met hulp van anderen, dan zeggen andere mensen ook wel dat ze er wat in zien en komt het vanzelf verder.'